

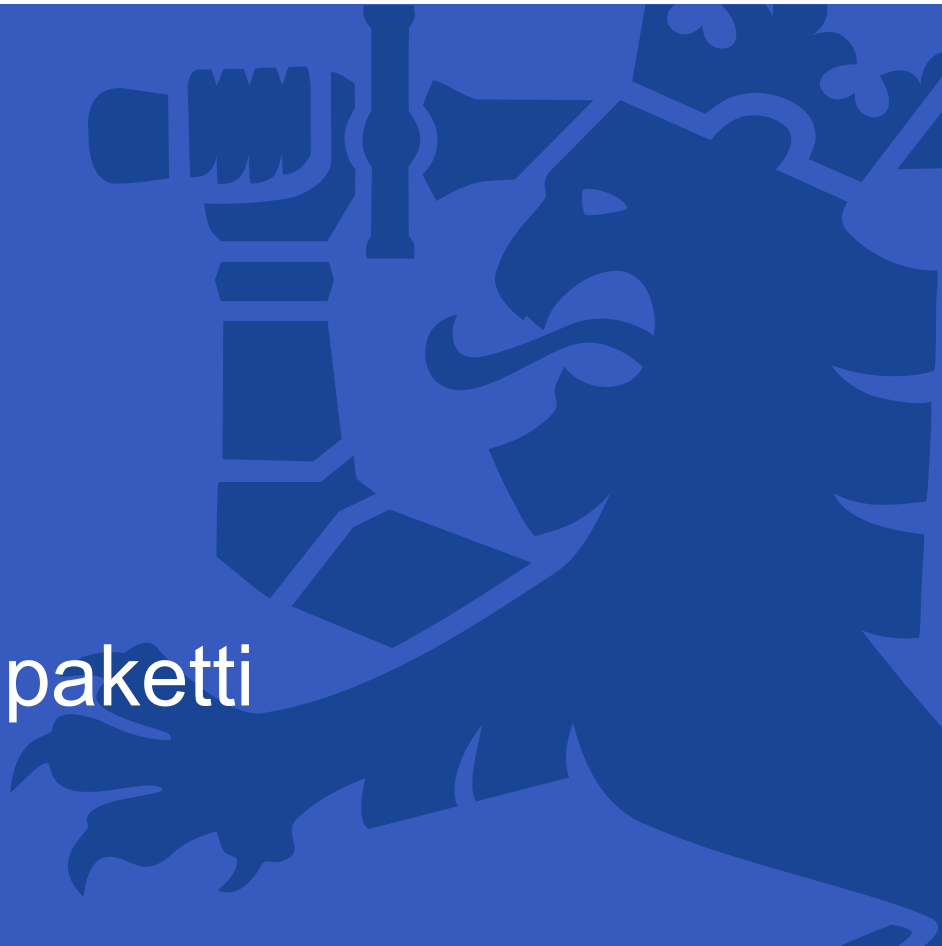

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kuntatalouden tukipaketti

8.4.2020

Koronaviruspandemian vaikutukset kuntatalouteen merkittävät – vaikutusarvioita tarkennetaan jatkuvasti

- Koronakriisin vaikutukset kansantalouteen, julkiseen talouteen ja kuntatalouteen ovat merkittävät.
- Koronakriisi vaikuttaa kuntatalouteen suoraan erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kasvun kautta. Sulkutoimet puolestaan vähentävät kuntien vero- ja maksutuloja.
- Koronakriisin euromääräisiä vaikutuksia kuntatalouteen on mahdotonta arvioida täsmällisesti tilanteessa, jossa pandemian ja siitä johtuvien rajoitustoimien kestoja ja laajuutta ei tiedetä.
  - Valtiovarainministeriön alustava arvio on 1,6–2 mrd. euroa vuonna 2020.
- On selvää, että kriisin vaikutukset vaihtelevat kunnittain merkittävästi riippuen pandemian leviämisestä, mutta myös mm. kunnan tulo- ja menorakenteesta sekä väestö- ja elinkeinorakenteesta. Lisäksi on huomioitava, että erot kuntien taloudessa olivat suuria jo ennen koronakriisiä.
- Koronakriisin vaikutukset kuntatalouteen tarkentuvat vaiheittain. On todennäköistä, että vaikutukset kuntiin myös ajoittuvat eri tavalla. Siksi kuntien tukemiseen liittyvää päätöksentekoa ja kunnille kohdistettua tukea on perusteltua vaihteistaa.

Hallitus tukee kuntia monipuolisesti ja vaiheittain

- Hallitus päätti kehysriihessä kattavasta toimenpidekokonaisuudesta, jolla helpotetaan koronapandemiasta ja siihen liittyvistä rajoitustoimista johtuvia kuntien talouden haasteita.
- Kokonaisuus muodostuu useista toisiaan täydentävistä toimenpiteistä. Näin pyritään turvaamaan peruspalvelujen järjestämisen edellytykset kaikissa kunnissa sekä huolehtimaan siitä, että tuki kohdistuu mahdollisimman hyvin niihin kuntiin ja tehtäviin, joihin pandemia vaikuttaa voimakkaimmin. Monipuolinen kokonaisuus mahdollistaa myös kuntien tulopohjan erojen sekä jo kriisiä edeltäneiden kuntien taloudellisten erojen huomioimisen.
- Toimenpiteet ovat määräaikaaisia ja kohdistuvat ensi vaiheessa vuoteen 2020.
- Koronakriisin vaikutuksia kuntiin seurataan ja arvioita tullaan päivittämään. Vaikutusarvioiden tarkentuessa kunnille suunnattua toimenpidekokonaisuutta täydennetään tulevissa lisätalousarvioissa ja elokuun budjettiriihessä.
- Ensi vaiheessa hallitus kompensoi veronmaksunlykkäyksistä kunnille vuonna 2020 arvioidut tilapäiset veromenetykset vuoden 2020 toisessa lisätalousarvioesityksessä.
- Toisen vaiheen toimenpiteet toteutetaan vuoden 2020 kolmannessa lisätalousarvioesityksessä.

Hallitus tukee kuntia koronakriisissä yli miljardilla

Suora valtionavustus sairaanhoitopiireille koronapotilaiden hoidosta aiheutuviin kustannuksiin. Avustuksen määrästä ja kohdentamisesta päätetään myöhemmin.

Kuntien yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen korottaminen. Korotuksen määrästä päätetään myöhemmin.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuden määräaikainen korottaminen. Korotuksen määrästä ja kohdentamistavasta päätetään myöhemmin.

Harkinnanvaraisen valtionosuuden korottaminen valtionosuuksien kokonaismäärää korottamalla. Korotuksen määrä päätetään myöhemmin.

Hallitus huomioi koronakriisin vaikutukset kriisikuntamenettelyyn ja kuntien alijäämän kattamisvelvollisuuteen.

Tukikeinot: Valtionavustus sairaanhoitopiireille

- Koronapandemian vaikutukset terveydenhuoltomenoihin näkyvät erityisesti sairaanhoitopiirien vastuulla olevan erikoissairaanhoidon kustannuksissa.
- Sairaanhoitopiireille osoitettava suora tuki kohdentuu täsmällisesti koronapotilaiden hoidosta aiheutuviin kustannuksiin.
- Valmistelu toukokuun lisätalousarvioesityksen yhteydessä.

Tukikeinot: Kuntien yhteisöveron jako-osuuden määräaikainen korottaminen verovuodelle 2020

- Muutos vaikuttaisi kuntien ja valtion keskinäisiin osuuksiin verovuoden 2020 yhteisöverotuotosta, mutta ei yksittäisten kuntien jako-osuuksiin.
- Korotuksesta hyötyvät eniten ne kunnat, jotka saavat jako-osuutensa mukaisesti eniten yhteisöveroa verovuodelta 2020 ja jotka yhteisöveron kokonaiskertymän pienenemisen vuoksi menettävät eniten verotuloja vuonna 2020.
- Toimenpide valmistellaan toukokuun lisätalousarvioesityksen yhteydessä, ja voidaan ottaa huomioon verontilityksissä kesäkuusta lähtien.

Tukikeinot: Peruspalvelujen valtionosuuden määräaikainen korottaminen

- Määräaikaisen korotuksen kohdennustapa ja määrä päätetään toukokuussa annettavan lisätalousarvioesityksen valmistelun yhteydessä.
- Korotus voitaisiin kohdentaa esimerkiksi tasasuuruisena asukasta kohden tai kunnallisverotuoton menetysten suhteessa.
- Voidaan ottaa huomioon valtionosuuksien maksatuksessa heinäkuusta lähtien.

Tukikeinot: Harkinnanvaraisen valtionosuuden määrän kasvattaminen

- Peruspalvelujen valtionosuuteen osoitetaan toukokuun lisätalousarvioesityksessä lisämääräraha harkinnanvaraiseen valtionosuuden korotukseen.
  - Vuoden 2020 talousarviossa tällä hetkellä 10 milj. euroa.
- Kunnalle voidaan maksaa hakemuksesta valtionosuuden korotusta, jos kunta on poikkeuksellisten tai tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi lisätuen tarpeessa.
- Tuen myöntämisessä voitaisiin ottaa huomioon erityisesti koronaepidemiasta aiheutuneet vaikutukset ja muut toimenpiteet koronakriisin vaikutusten lieventämiseksi.
- Hakuprosessi ja maksatus syksyllä 2020.

Kuntien verotulomenetysten korvaus liittyen verotuksen maksujärjestelyihin

- Hallitus on 2.4.2020 antanut eduskunnalle esityksen (HE 32/2020) yritysten verotuksen maksujärjestelyjen muutoksista seuraavien verotulomenetysten korvaamisesta kunnille vuonna 2020. Esityksen mukaan kunnille korvataan verotuksen maksujärjestelyjen muutoksista väliaikaisesti aiheutuvia kunnallis-, yhteisö- ja kiinteistöverotulojen viivästymisiä.
- Korvaus maksetaan kunnille vuoden 2020 maksuunpanon mukaisten kunnallisveron jako-osuuksien, yhteisöveron jako-osuuksien ja arvioitujen kiinteistöverojen suhteessa.
- Kunnallisverotulojen viivästymisen perusteella kunnille korvataan yhteensä 422 milj. euroa, yhteisöverotulojen viivästymisen perusteella yhteensä 45 milj. euroa ja kiinteistöverotulojen viivästymisen perusteella yhteensä 80 milj. euroa.
- Järjestely ei kuitenkaan vahvista kuntataloutta pysyvästi, vaan on kunta-valtio-suhteessa kustannusneutraali, sillä vuonna 2020 maksettava korvaus vähennetään kuntien verotulomenetysten korvauksesta vuonna 2021.

Arviointimenettely ja alijäämän kattaminen

- Kunnan erityisen vaikeaan taloudelliseen asemaan perustuvan arviointimenettelyn (Kuntalaki 118§) käynnistäminen on valtiovarainministeriön harkinnassa.
- Harkintaa voidaan käyttää esimerkiksi silloin, jos kunnan alijäämään vaikuttaa merkittävästi jokin kertaluonteinen ja merkittävä tekijä.
- Hallitus huomioi koronakriisin vaikutukset kriisikuntamenettelyyn ja kuntien alijäämän kattamisvelvollisuuteen.